

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 6225/04)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

22 Ιουνίου 2006

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

**Στην υπόθεση Μαυρομάτη κατά Ελλάδας,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, πρόεδρο,

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία F. TULKENS,

Κυρία N. VAJIC,

Κύριο Α. KOVLER,  
Κύριο D. SPIELMANN,  
Κύριο S.E. JEBENS, *δικαστές*,  
και τον κύριο S. NIELSEN, *γραμματέα τμήματος*.  
Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο την 1<sup>η</sup> Ιουνίου 2006,  
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία  
αυτή:

## ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 6225/04) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κύριος Χρήστος Μαυρομάτης («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 4 Φεβρουαρίου 2004 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Ι. Σταμούλη, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Β. Κυριαζόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Ι. Μπακόπουλο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 25 Φεβρουαρίου 2005, το πρώτο τμήμα αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 29 § 3, αποφάσισε να εξετάσει ταυτόχρονα το παραδεκτό και το βάσιμο της υπόθεσης.

## ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

### Ι. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1959 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Κατά του προσφεύγοντα, ο οποίος είναι επιχειρηματίας, ασκήθηκαν ποινικές διώξεις για την έκδοση ακάλυπτων επιταγών. Καταδικάστηκε πρωτοδίκως (απόφαση αριθ. 93325/00 του Πλημμελειοδικείου Αθηνών), και ομοίως καταδικάστηκε και κατά την κατ'έφεση διαδικασία σε ποινή φυλάκισης οκτώ μηνών, μετατρέψιμη σε χρηματική ποινή 4,40 ευρώ ημερησίως (απόφαση αριθ. 81886/2001 του Εφετείου Αθηνών).

6. Στις 27 Νοεμβρίου 2001, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης.

7. Στις 30 Οκτωβρίου 2003, ο Άρειος Πάγος κήρυξε την αίτηση αναίρεσης απαράδεκτη για τον λόγο ότι ο προσφεύγων δεν κρατείτο στις φυλακές (άρθρο 508 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) και δεν είχε καταβάλει τη χρηματική ποινή σε αντάλλαγμα της ποινής φυλάκισης ενώ είχε τη δυνατότητα και την οικονομική ευχέρεια. Ο Άρειος Πάγος διαπίστωσε τέλος ότι ο προσφεύγων δεν είχε ζητήσει να δοθεί ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αίτηση αναίρεσής του, σύμφωνα με το άρθρο 471 § 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Το ανώτατο δικαστήριο έκρινε ως εκ τούτου ότι η απόρριψη της αίτησης αναίρεσης λόγω απαραδέκτου ήταν ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και σύμφωνη προς τα κριτήρια που ορίζει η νομολογία του ΕΔΑΔ επί του ζητήματος (απόφαση αριθ. 1984/2003).

## II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

8. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

### Άρθρο 508

«1. Η αίτηση αναίρεσης της απόφασης από εκείνον που καταδικάστηκε σε ποινή στερητική της ελευθερίας είναι τότε μόνο δεκτή, όταν αυτός αποδείξει ταυτόχρονα ή και μεταγενέστερα, πάντως έως τη συζήτηση στο ακροατήριο, με πιστοποιητικό του διευθυντή φυλακών ότι κρατούνταν όταν άσκησε την αναίρεση.

Το πιστοποιητικό αυτό δεν απαιτείται αν από τα έγγραφα προκύπτει η κράτηση ή αν η εκτέλεση της ποινής έχει ανασταλεί ή αναβληθεί ή αν η ποινή έχει μετατραπεί σε χρηματική και έχει αποτιμηθεί (...).

2. Η διάταξη της παρ.1 δεν εφαρμόζεται αν (...) δόθηκε είτε αρχικά είτε μεταγενέστερα ανασταλτικό αποτέλεσμα στην αίτηση αναιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 471 παρ.2.»

#### Άρθρο 471 § 2

«(...) Η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης με την αναίρεση αποφάσεως. Το Δικαστήριο όμως που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με την αναίρεση απόφαση, αν το ζητήσει ο Εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, μπορεί σε κάθε περίπτωση να αποφασίσει την αναστολή της αναιρεσιβληθείσας απόφασης (...)»

Σύμφωνα με τη θεωρία, είναι δυνατόν να δοθεί αναστολή ακόμα και αν ο κατηγορούμενος κρατείται ήδη προσωρινά.

Σύμφωνα με τη νομολογία, το δικαστήριο δεν μπορεί να αποφασίσει αυτεπαγγέλτως την αναστολή της εκτέλεσης της αναιρεσιβληθείσας απόφασης. Πρέπει να έχουν ζητήσει την αναστολή ο Εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος (Εφετείο Πειραιά, αριθ. 20/1978, *Ποινικά Χρονικά* 1978,824). Σε μία άλλη υπόθεση, ο Άρειος Πάγος κήρυξε παραδεκτή μία αίτηση αναίρεσης την οποία εισήγαγε κάποιος που είχε καταδικαστεί σε ποινή στερητική της ελευθερίας, δεν κρατείτο στις φυλακές, δεν είχε εξαγοράσει την ποινή του και δεν του είχε δοθεί αναστολή, για τον λόγο ότι, με μεταγενέστερη απόφαση, το δικαστήριο που είχε αποφανθεί στην κατ'έφεση διαδικασία έδωσε στην αίτηση

αναίρεσης ανασταλτικό αποτέλεσμα (Άρειος Πάγος (σε συμβούλιο), αριθ. 957/1997, *Ποινικά Χρονικά* 1998,342).

## ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

### Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

9. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η αίτηση αναίρεσής του κηρύχθηκε απαράδεκτη, δυνάμει του άρθρου 508 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, επειδή δεν κρατείτο στις φυλακές. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης του οποίου τα εφαρμοστέα αποσπάσματα έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως (...) υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

#### Α. Επί του παραδεκτού

10. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει καταρχήν ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα, διότι παρέλειψε να ζητήσει την αναστολή της ποινής του, σύμφωνα με το άρθρο 471 § 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν είχε καταθέσει μία τέτοια αίτηση, θα είχε διαχωρίσει το παραδεκτό της αίτησης αναίρεσής του από την υποχρέωση να κρατείται στις φυλακές.

11. Ο προσφεύγων δεν απαντά στην αντίρρηση αυτή.

12. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι βάσει της διατύπωσής της, η ένσταση που προβάλλει η Κυβέρνηση συνδέεται στενά με την ουσία της αιτίας που έχει διατυπώσει ο προσφεύγων στη βάση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να συνεκδικάσει την ένσταση αυτή με την επί της ουσίας διαδικασία.

13. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

## B. Επί της ουσίας

### 1. Θέσεις των διαδίκων

14. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο έχει ήδη καταδικάσει την Ελλάδα σε μία παρόμοια απόφαση (*Σκονδριανός κατά Ελλάδας*, αριθ. 63000/00, 74291/01 και 74292/01, 18 Δεκεμβρίου 2003) και ότι από αυτή την απόφαση, ο Άρειος Πάγος θα έπρεπε να μην ξαναεφαρμόσει το άρθρο 508 § 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Ο προσφεύγων εκτιμά ότι προσπαθώντας να αποδείξει ότι δεν υπήρξε εν προκειμένω παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης, η Κυβέρνηση παραγνωρίζει τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το άρθρο 46 της Σύμβασης.

15. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το πλημμέλημα για το οποίο ο προσφεύγων είχε καταδικαστεί δεν ήταν ιδιαίτερα σοβαρό και ότι η στερητική της ελευθερίας ποινή που του επιβλήθηκε ήταν ελάχιστη. Υπό αυτές τις συνθήκες, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απόρριψη της αίτησης αναίρεσης του προσφεύγοντα ως απαράδεκτης δεν προσέβαλε το δικαίωμά του για πρόσβαση σε δικαστήριο. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει επιπλέον ότι πριν κηρύξει απαράδεκτη την αίτηση αναίρεσης που κατέθεσε ο προσφεύγων, ο Άρειος Πάγος φρόντισε να εξακριβώσει αν η απόρριψη της αναίρεσης ήταν ανάλογη προς τον νόμιμο επιδιωκόμενο σκοπό.

### 2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

16. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το «δικαίωμα σε δικαστήριο», του οποίου το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί μία άποψη, δεν είναι απόλυτο. Υπόκειται σε περιορισμούς που γίνονται σιωπηρά δεκτοί, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις του παραδεκτού ενός ενδίκου μέσου, διότι αυτό από την ίδια την φύση του απαιτεί μία ρύθμιση εκ μέρους του Κράτους, το οποίο έχει ως προς τούτο μία σχετική διακριτική ευχέρεια (*Ashingdane κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 28 Μαΐου 1985, série A no 93, σελ.24-25, § 57). Εν τούτοις, οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να δυσχεραίνουν την ανοικτή πρόσβαση σε έναν διοικούμενο κατά τρόπο ή σε βαθμό που να θίγεται στην ίδια την φύση του το δικαίωμα του τελευταίου σε ένα δικαστήριο. Τέλος, οι περιορισμοί αυτοί δεν συμβιβάζονται με το άρθρο 6 § 1, παρά μόνον αν επιδιώκουν έναν νόμιμο σκοπό και αν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (βλέπε ειδικότερα *Fayed κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 21 Σεπτεμβρίου 1994, série A no 294-B, σελ. 49-50, § 65, και *Levages Prestations Services κατά Γαλλίας*, απόφαση της 23 Σεπτεμβρίου 1996 *Recueil des arrêts et décisions* 1996-V, σελ. 1543, § 40).

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επιπλέον ότι το άρθρο 6 της Σύμβασης δεν υποχρεώνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη σε δημιουργία εφετείων και ακυρωτικών δικαστηρίων (βλέπε ειδικότερα, *Delcourt κατά Βελγίου*, απόφαση της 17 Ιανουαρίου 1970, série A no 11, σελ. 13-15, §§ 25-26). Εν τούτοις, αν υπάρχουν δικαστήρια της φύσης αυτής, θα πρέπει να τηρούνται οι εγγυήσεις του άρθρου 6, ειδικότερα στο μέτρο που εξασφαλίζει στους διαδίκους ένα πραγματικό δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήρια για τις αποφάσεις που σχετίζονται με τα «δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους αστικής φύσεως» (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Brualla Gómez de la Torre κατά Ισπανίας*, απόφαση της 19 Δεκεμβρίου 1997, *Recueil* 1997-VIII, σελ. 2956, § 37). Επιπλέον, η συμβατότητα των προβλεπόμενων από το εσωτερικό δίκαιο περιορισμών προς το

αναγνωρισμένο από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο εξαρτάται από τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης διαδικασίας και πρέπει να ληφθεί υπόψη η δίκη στο σύνολό της, όπως διεξήχθη στο πλαίσιο της εσωτερικής έννομης τάξης, και ο ρόλος που έπαιξε σ' αυτήν ο Άρειος Πάγος, αφού οι προϋποθέσεις όσον αφορά το παραδεκτό μίας αίτησης αναίρεσης είναι δυνατόν να είναι αυστηρότερες εκείνων μίας έφεσης (*Khalfaoui κατά Γαλλίας*, αριθ. 34791/97, CEDH 1999-IX).

18. Στις αποφάσεις *Omar και Guérin*, το Δικαστήριο έκρινε ότι «το απαράδεκτο αίτησης αναίρεσης, το οποίο βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στο γεγονός ότι ο αιτών δεν ήταν κρατούμενος στις φυλακές κατ'εκτέλεση της δικαστικής απόφασης η οποία αποτελεί αντικείμενο της αίτησης αναίρεσης, υποχρεώνει τον ενδιαφερόμενο να υποστεί πλέον την επιβολή της στέρησης της ελευθερίας που απορρέει από την προσβληθείσα απόφαση, ενώ η απόφαση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί οριστική εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης αναίρεσης ή δεν έχει παρέλθει η προθεσμία κατάθεσης της αίτησης αναίρεσης». Το Δικαστήριο έκρινε ότι έτσι «θίγεται η ίδια η ουσία του δικαιώματος προσφυγής, επιβάλλοντας στον αιτούντα ένα δυσανάλογο βάρος, το οποίο διαταράσσει την δίκαιη ισορροπία που πρέπει να υφίσταται ανάμεσα στο νόμιμο μέλημα για διασφάλιση της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων, αφ'ενός, και αφετέρου, στο δικαίωμα πρόσβασης στον Άρειο Πάγο και στην άσκηση των δικαιωμάτων της υπεράσπισης» (*Omar και Guérin κατά Γαλλίας*, αποφάσεις της 29 Ιουλίου 1998, *Recueil* 1998-V, σελ. 1841, §§ 40 και 41, και σελ. 1868, § 43, αντίστοιχα).

19. Το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει εν προκειμένω κανέναν λόγο για να παρακάμψει την προαναφερόμενη νομολογία. Το παραπάνω ενισχύεται από το γεγονός ότι έχει ήδη κρίνει ότι δυνατότητα αίτησης για αναστολή της ποινής δεν είναι από τη φύση της ικανή να αφαιρέσει από την κύρωση της απόρριψης της αναίρεσης τον δυσανάλογο χαρακτήρα



της (η πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Khalfaoui κατά Γαλλίας*, § 53). Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν λησμονεί ότι σε μία άλλη απόφαση κατά της Ελλάδας, την υπόθεση *Σκονδριανός* που επικαλείται ο προσφεύγων, παρόλο που ο κατηγορούμενος είχε τύχει του ευεργετήματος αναστολής της ποινής κατά την κατάθεση της αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου, το δικαστήριο κήρυξε την αίτησή του απαράδεκτη για τον λόγο ότι, κατά την εξέτασή της, αυτή δεν είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Η κατάσταση αυτή οδήγησε το Δικαστήριο να υποστηρίξει ότι ο ενδιαφερόμενος «ηδύνато νομίμως να πιστεύει ότι το άρθρο 508 δε θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση σε απόφαση περί απαραδέκτου» και να καταλήξει στην παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης λαμβάνοντας επίσης υπόψη το γεγονός ότι ο Άρειος Πάγος είχε αυτεπαγγέλτως δεχθεί αυτόν το λόγο απαραδέκτου χωρίς να δώσει σε κανένα στάδιο τη δυνατότητα στον προσφεύγοντα να το αντικρούσει (η πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Σκονδριανός κατά Ελλάδας*, §§30-31). Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η δυνατότητα να συνοδευτεί η αίτηση αναίρεσης με ένα ανασταλτικό αποτέλεσμα, την οποία προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου 508 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όχι μόνο υπάγεται στη διακριτική εξουσία του δικαστηρίου, αλλά ακόμα και όταν δίδεται, δεν προσφέρει καμία βεβαιότητα στον ενδιαφερόμενο ότι δε θα απορριφθεί η αίτησή του. Η Κυβέρνηση δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι το αίτημα για αναστολή της ποινής συνιστά επαρκές και αποτελεσματικό ένδικο μέσο το οποίο ο προσφεύγων όφειλε να ασκήσει προτού προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου. Συνεπώς, η ένσταση που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση ως προς τούτο δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

20. Εν κατακλείδι, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των συνθηκών της υπόθεσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη υπερβολική παρεμπόδιση στο δικαίωμά του για πρόσβαση σε δικαστήριο και, ως εκ τούτου, στο δικαίωμά του για δίκαιη δίκη.

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

## II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

### A. Ζημία

22. Ο προσφεύγων αξιώνει 2.193 ευρώ για την υλική ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο ποσό που έπρεπε να καταβάλει για να εξαγοράσει την ποινή του αφού η καταδίκη του έγινε οριστική, πλέον των σχετικών δικαστικών εξόδων. Ο προσφεύγων αξιώνει επιπλέον 25.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

23. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο πρέπει να απορρίψει το αίτημα της υλικής ζημίας. Θεωρεί επιπλέον ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι υπέστη.

24. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι εν προκειμένω, η μόνη βάση για την επιδίκαση μίας δίκαιης ικανοποίησης έγκειται στο γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν έτυχε του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο, κατά παράβαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

25. Σε ό,τι αφορά την επικαλούμενη υλική ζημία, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν μπορεί να κάνει εικασίες σχετικά με την απόφαση του Αρείου Πάγου αν αυτός είχε εξετάσει το βάσιμο της αίτησης αναίρεσης

του προσφεύγοντος. Δεν συντρέχει επομένως λόγος να του επιδικάσει αποζημίωση για τον λόγο αυτό. Εξάλλου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ηθική βλάβη επανορθώθηκε επαρκώς από την διαπίστωση της παραβίασης της παρούσας απόφασης (η πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Σκονδριανός κατά Ελλάδας*, § 36).

#### B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

26. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης, προσκομίζοντας τιμολόγια σε στήριξη του αιτήματός του, 3.315 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και 5.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει καμία αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και της επικαλούμενης παραβίασης και εκτιμά ότι πρέπει να απορριφθεί το αίτημα αυτό. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ουδόλως αιτιολογούνται.

28. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

29. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων στην Ελλάδα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα αιτούμενα έξοδα δεν αφορούν την προσπάθεια διόρθωσης της παραβίασης στην εσωτερική έννομη τάξη, αλλά πρόκειται για έξοδα στα οποία φυσιολογικά υποβάλλεται κανείς μέσα στο πλαίσιο της επίδικης διαδικασίας. Πρέπει επομένως να απορριφθεί αυτό το τμήμα των αξιώσεων του προσφεύγοντος. Σε ό,τι αφορά τα έξοδα για τη διαδικασία

ενώπιόν του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να του επιδικάσει 1.500 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο.

#### Γ. Τόκοι υπερημερίας

30. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

#### ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Συνεκδικάζει με την επί της ουσίας διαδικασία την ένσταση της Κυβέρνησης και κηρύσσει την προσφυγή παραδεκτή.*

2. *Απορρίπτει την ένσταση περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που προβλήθηκε από την Κυβέρνηση.*

3. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.*

4. *Αποφαίνεται ότι η διαπίστωση της παραβίασης συνιστά εν προκειμένω μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για κάθε ενδεχόμενη ηθική βλάβη που υπέστη ο προσφεύγων.*

#### 5. *Αποφαίνεται ότι*

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 1.500 (χίλια πεντακόσια) ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται για τον φόρο,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 22 Ιουνίου 2006 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)  
Søren NIELSEN  
Γραμματέας

(υπογραφή)  
Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ  
Πρόεδρος